

29.06.2024

Pormestari

44 §**Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle valtioneuvoston yrittäjyiden periaatepäätöksen päivittämisestä**

HEL 2024-009094 T 00 01 06

Päätös

Pormestari päätti antaa työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavan lausunnon valtioneuvoston yrittäjyiden periaatepäätöksen päivittämisestä.

Yleiset huomiot

Valtioneuvoston periaatepäätös edistää valtion vastuulla olevia strategisia yrittäjyyden painopistealueita. Periaatepäätösluonnos tuo hyvin esille sen, mihin yrittäjyystoimissa pitäisi keskittyä: Suomessa kasvuyrittäjyys, yritysten kansainvälistyminen, innovaatiotoiminta ja työllistämisen ovat liian kapean yritysjoukon harteilla. Samalla menestyvät yritykset ovat äärimmäisen tärkeitä koko maan hyvinvoinnille. Esimerkiksi Helsingin yrityksissä työskentelee viidesosa suomalaisten yritysten työntekijöistä. Helsinkiläiset yritykset maksoivat pelkästään yhteisöveroa 690 miljoonaa euroa vuonna 2022.

Helsingin kaupunki pitää erittäin hyvänä sitä, että periaatepäätöksen päivittämistarpeista on käyty laajaa keskustelua eri sidosryhmien kanssa. Monia Helsingin tärkeitä asioita on otettu jo valmisteluvaiheessa huomioon ja monet linjaukset ovat varsin yritysmyönteisiä. Yritysten kannalta on esimerkiksi tärkeää, että yhteisöverokanta säilyy kilpailukykyisenä, elinkeinotoiminnan sääntely kevenee, investointien lupamenettelyt nopeutuvat ja EU:n sisämarkkinoiden toimivuuteen panostetaan. Koulujen yrittäjyyskasvatus luo myös pohjaa yrittäjyydelle. Helsingin kaupungin mukaan yrittäjyyden periaatepäätöksen keinovalikoiman pitää tukea yritysten kasvuhakuisuutta ja liiketoiminta- ja kansainvälistymisvalmiuksia. Monet toimenpiteet ovat kuitenkin edelleen tavoitteisiin nähden suppeita ja yleisluontoiset kuvaukset antavat liikaa liikkumavaraa toimenpiteiden toteuttamiselle.

Vaikka valtioneuvoston yrittäjyiden periaatepäätös keskittyy juuri valtion vastuulla oleviin yrittäjyystoimiin, yrittäjyyden ja yritysmyönteisen toimintaympäristön edistäminen edellyttää tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Kuntien merkitys yrittäjyys- ja innovaatiotoimissa on erittäin suuri jo nyt, ja TE2024 -uudistus lisää edelleen kuntien vastuuta ja mahdollisuuksia erilaisten yrityspalvelujen tarjonnassa ja yhdistämisessä. Tämän lisäksi kunnissa ratkotaan monenlaisia globaaleja haasteita, mikä antaa mahdollisuuksia uudelle yrittäjyydelle ja innovaatioille. Siksi on tärkeää, että suurilla kaupungeilla on edustus keskeis-

29.06.2024

Pormestari

sä verkostoissa. Myös Helsinki pääkaupunkina ja 52 000 yrityksen, 11 korkeakoulun ja lähes 700 000 asukkaan keskittymänä pitää olla mukana keskeisissä yritystoimintaan, yrittäjyysasioihin ja aluekehitykseen vaikuttavissa työryhmissä.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Yritysten uudistumisen, kasvun ja kansainvälistymisen tavoitteet (3.1)

Yksinyrittäjyyteen liittyvät tavoitteet. Helsingin seudulla on 41 prosenttia koko maan kasvuyrityksistä eli yrityksiä, jotka työllistävät kasvukauden alussa vähintään 10 henkilöä ja seuraavan kolmen vuoden aikana henkilöstön keskimääräinen kasvu ylittää 20 prosenttia vuositasolla. Silti pääosa yrityksistä ei työllistä muita kuin yrittäjän. Helsingin kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että periaatepäätöksen toimet kannustaisivat yrityksiä uudistumaan, työllistämään ja hakemaan kasvua myös Suomen rajojen ulkopuolelta. Panostukset uusien yritysten ja aloittavien yrittäjien ohjaukseen ja neuvontaa ovat tärkeitä, koska liiketoimintamallien kehittäminen on tärkeä pohja kasvuyritysten määrän lisäämisessä. Valtioneuvoston periaatepäätöksen pitäisi myös edistää työmarkkinoiden joustavuutta ja yrittäjyyteen kannustamista eli nykyistä joustavampaa siirtymistä työntekijä- ja yrittäjästatuksen välillä.

Helsinki pitää erittäin tarpeellisena, että valtio selvittäisi miksi niin harva yritys siirtyy yksinyrittäjästä työnantajayrittäjäksi. Yksinyrittäjien osuus yrityskannasta on kuitenkin Suomessa Pohjoismaiden suurin, 70 prosenttia. Samalla on tärkeää selvittää, mitä oppeja muut Pohjoismaat voisivat antaa työnantajayritysten osuuden lisäämisessä ja työllistämisen kynnyksen madaltamisessa.

TKI-toiminnan toimenpiteet. Periaateluonnoksessa tuodaan hyvin esille tutkimus-, kehittämis- ja innovaatorahoituksen tärkeys Suomen kilpailukyvyille, tuottavuuskehitykselle ja hyvinvoinnille. Tuottavuuskehitys edellyttää, että nykyistä useampi yritys innovoi tai on mukana innovaatiotoiminnassa. Helsingin kaupunki pitää välttämättömänä, että tutkimus- ja kehittämisrahoituksella ja verokannusteilla vauhditetaan yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaa OECD:n maaraportin suositusten ja Uudenmaan TKI-tiekartan mukaisesti. Periaatepäätöksen ovat siis tältä osin kannatettavia ja perusteltuja.

Helsinki kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että julkisen talouden suunnitelmassa TKI-rahoitukseen on varattu merkittävää liikkumavaraa (16 milj. vuonna 2025, 90 milj. v. 2026 ja 200 milj. vuonna 2027. Vuoden 2028 liikkumavarasta käytettävät kohteet, 540 miljoonaa, päätetään seuraavalla vaalikaudella). Helsinki korostaa, että tätä liikkumavaraa tulee hyödyntää tehokkaasti innovaatiotoiminnalle tärkeiden aineet-

29.06.2024

Pormestari

tomien investointien ja tutkimusperusteisen yrityshautomotoiminnan rahoittamiseen.

Teollisuuden uudistuminen. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä on käsitelty yhtenä tavoitteena teollisuuden uudistumista ja kilpailukykyä. Teollisuusstrategia on vasta valmisteilla, minkä vuoksi toimenpidesuunnitelmassa mainitaan vain Suomen Teollisuussijoituksen teollisuuspoliittisen roolin vahvistaminen ja Finnveraa koskeva lainsäädäntöuudistus. Valtiolla on kuitenkin lisäksi kaksi merkittävää mahdollisuutta vaikuttaa teollisuuden kilpailukykyyn. Ensimmäiseksi ulkomaankaupan maksuihin vaikuttaminen. Nykytilanteessa Suomen ulkomaankauppa on käytännössä täysin riippuvainen merikuljetuksista, joista suuri osa kulkee Suomen suurimman yleissataman, Helsingin sataman kautta. Teknologia-, metsä- ja kemianteollisuus tuovat 90 prosenttia Suomen tavaraviennin tuloista. Viime vuodet on käyty keskustelua siitä pitäisikö Suomen määrittämä, kaupan esteenä pidetty merenkulun väylämaksu pitää ennallaan tai poistaa kokonaan varsinkin, kun EU:n merenkulun päästökaupasta tulee Suomen ulkomaankaupalle joka tapauksessa lisäkustannuksia. Kehysriihessä päätettiin kuitenkin tuplata maksu, mikä oli epätoivottu päätös suomalaisten teollisuusyritysten logistisen kilpailukykyyn ja Suomen huoltovarmuuden kannalta. Tätä päätöstä olisi varmasti syytä tarkastella uudelleen. Asiasta on tehty myös kuuden elinkeinoelämän järjestön yhteinen vetoamus. Toiseksi EU-rahoitus. Nykyisellä EU:n ohjelmakaudella Suomi päätti ohjata niin kutsutun oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varat pelkästään turpeesta irtautumiseen, kun taas Ruotsi on ohjannut rahoituksen laajemmin teollisuuden uudistumiseen. Suomessakin rahaston avulla olisi voinut edistää energiamurrosta ja teollisuuden kestävästä siirtymästä. On tärkeää, että vaikuttaessa tulevan EU-ohjelmakauden painotuksiin, vastaavia virheitä EU-rahoituksen suuntaamisessa ei enää tehdä.

Osaaminen ja osaavan työvoiman tavoitteet (3.2.)

Yritysten, kaupunkien ja koko Suomen talouden kasvu on sidoksissa siihen, missä määrin Suomeen saadaan tuottavuutta edistävää työvoimaa ja missä määrin yritykset kasvavat ja työllistävät. Valtioneuvoston yrittäjyyden periaatepäätöksen päivityksessä on kiinnitetty huomiota pääosin oikeisiin asioihin kuten yrittäjyyskasvatukseen linjauksiin ja TE 2024-uudistuksen tuomiin mahdollisuuksiin. Samalla on kuitenkin tärkeää huomioida erityisesti TE2024-uudistukseen liittyen, että uusien palvelurakenteiden rakentaminen tarpeita vastaavaksi vie aikaa ja että on tärkeää huolehtia myös siitä, että uudistus (kuten ei myöskään tuleva valtiosuusuuudistus) heikentäisi kuntien rahoitusasemaa eikä lisäisi kuntatalouden riskejä. TE2024-uudistuksessa kunnille siirtyvä valtiosuusrahoitus ei kata työvoimapalvelujen aiempia kustannuksia. Riittävä resurssointi on tärkeää myös yrityspalvelujen toiminnalle.

29.06.2024

Pormestari

Yrittäjyysosaaminen lähtee liikkeelle yrittäjyyskasvatuksesta, joka on eri kouluasteilla erilaista. Jos yrittäjyys-, omistajuus-, markkinointi- ja kasvuosaamiseen ei panosteta, niin pitkällä tähtäimellä myöskään yrittäjyyspohja ei juurikaan nykyisestä laajene. Toimintaympäristön muutokset ovat myös mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille. Siksi on tärkeää panostaa myös tulevaisuusosaamiseen, mikä on myös visioiden ja skenaarioiden luomista uusista innovaatioista ja liiketoimintamahdollisuuksista.

Helsingin kaupunki pitää erinomaisena sitä, että valtio pyrkii varmistamaan korkeakoulujen aloituspaikkojen riittävän määrän kasvukeskuksissa ja työvoimapula-aloilla. Tätä toimenpidettä ei kuitenkaan ole kirjattu periaatepäätöksen liitteenä olevaan toimenpideluetteloon. Toimenpide osaavan työvoiman saatavuuden edistämiseksi on myös luettelossa niin yleisellä tasolla, että siitä ei ilmene, mitä tarkemmin aiotaan tehdä (tuetaan yrityksiä työvoiman saatavuuden turvaamisessa sekä työmarkkinoiden ja työelämän muutoksiin vastaamisessa). Toimenpideluetteloon pitäisi sisällyttää myös toimenpiteitä, joita valtiovarainministeriö keräsi kunnilta ja muilta sidosryhmiltä norminpurkutalkoissa. Eri-tyisesti osajapula-aloilla laeissa tai asetuksissa määritellyjä henkilökunnan kelpoisuusehtoja pitäisi tarkastella ja uudistaa.

Euroopan sosiaalirahaston rahoituksella voidaan myös edistää yritysten työvoiman saantia. Siksi toimenpideluettelossa pitäisi olla mukana vaikuttaminen seuraavan EU:n ohjelmakauden rahoituslinjauksiin. Periaatepäätöksen keinovalikoimassa pitäisi olla mukana myös konkreettisia toimia, joilla reagoidaan Suomen laskeviin pisa-tuloksiin ja esimerkiksi OECD:n maaraporttien suosituksiin. Demografiakehityksen vuoksi Suomen maakuvatyöhön ja työ-, opiskelu- ja yrittäjyysperusteisen maahanmuuton houkutteluun tulee myös panostaa tavoitteellisesti ja ohjata siihen riittävästi resursseja. Maakuvatyö edistää myös kotimaisten matkailualan yritysten mahdollisuuksia.

Toimivat markkinat (3.3.)

Yritysten hallinnollisen taakan keventäminen. Hallitusohjelmaan on kirjattu, että hallitus sitoutuu purkamaan kautensa aikana vähintään 300 yrityksiin ja kansalaisiin vaikuttavaa normia. Vaikka yksittäisiä toimia ei ole juurikaan kirjattu periaatepäätösluonnokseen, elinkeinotoiminnan säätelyä ollaan keventämässä (esim. rakentamisen ja alkoholisääntelyn kevennykset). On myös tervetullutta, että yrityksiin vaikuttavaa hallinnollista taakkaa aiotaan karsia ja päätösten vaikutuksia yrityksiin tarkastellaan systemaattisesti osana lainsäädännön vaikutusten arviointia. Kaupunkien palveluliiketoiminnan näkökulmasta olisi tärkeää selvittää, rajoittaako nykyinen pyhätyötä koskeva lainsäädäntö liikaa yrittäjyyden ja työllisyyden kasvua.

29.06.2024

Pormestari

EU-vaikuttaminen on tärkeässä roolissa yritysten hallinnollisen taakan minimoimisessa, koska merkittävä osa säätelystä on peräisin EU:sta. Joissain tapauksissa uusi sääntely voi myös romuttaa innovatiivisia kansallisia käytäntöjä ja aiheuttaa hallinnollista taakkaa yrityksille (esim. EU-sääntelyn vaikutukset suomalaiseen pullonpalautusjärjestelmään). Helsingin kaupunki korostaa, että myös tulevassa aluehallintouudistuksessa on hyvä mahdollisuus norminpurkuun ja yritysten hallinnollisen taakan keventämiseen samalla, kun varmistetaan yrityspalvelujen ja investointien sujuvuus. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että syihin, jotka pidentävät lupaprosessien kestoja tai hankehakemusten käsittelyä puututaan. Erityisen tärkeää on huomioida, että monissa asioissa rajoittamaton valitusoikeus haittaa merkittävästi yritystoimintaa. Lupamenettelyjen ennustettavuus ja sujuvuus on erityisen tärkeää vihreän siirtymän kannalta.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Kaisa Saario, erityisasiantuntija, puhelin: 09 310 21545
kaisa.saario(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 19.06.2024, saate
- 2 Lausuntopyyntö 19.06.2024
- 3 Lausuntopyyntö 19.06.2024, liite, Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä luonnos_toimenpiteet ja vastuutahot
- 4 Lausuntopyyntö 19.06.2024, liite, Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä luonnos
- 5 Lausuntopyyntö 19.06.2024, liite, Statsrådets principbeslut om företagande utkast_åtgärder och ansvariga aktörer
- 6 Lausuntopyyntö 19.06.2024, liite, Statsrådets principbeslut om företagande utkast

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Työ- ja elinkeinoministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

29.06.2024

Pormestari

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa valtioneuvoston yrittäjyyden periaatepäätösluonnoksesta. Lausuntopyynnön tavoitteena on päivittää 21.4.2022 annettu valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä, josta Helsinki antoi lausunnon 18.1.2022. Valtioneuvoston periaatepäätös kokoaa yhteen Suomen päämäärät ja tavoitteet yrittäjyyden edistämisessä.

Lausunto on pyydetty toimittamaan lausuntopalveluun viimeistään 28.7.2024. Lausunto on valmisteltu Kaupunginkanslian elinkeino-osastolla.

Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 7 kohdan mukaan pormestari tekee esityksiä ja antaa kaupunginhallitukselta pyydettyjä lausuntoja sekä huolehtii näihin rinnastettavista muista tehtävistä, jollei asiaa sen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 19.06.2024, saate
- 2 Lausuntopyyntö 19.06.2024
- 3 Lausuntopyyntö 19.06.2024, liite, Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä luonnos_toimenpiteet ja vastuutahot
- 4 Lausuntopyyntö 19.06.2024, liite, Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä luonnos
- 5 Lausuntopyyntö 19.06.2024, liite, Statsrådets principbeslut om företagande utkast_åtgärder och ansvariga aktörer
- 6 Lausuntopyyntö 19.06.2024, liite, Statsrådets principbeslut om företagande utkast

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Työ- ja elinkeinoministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

29.06.2024

Pormestari

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

29.06.2024

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1 MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 44 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

29.06.2024

Pormestari

Juhana Vartiainen
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 02.07.2024.